

Warszawa, dnia 22 lipca 2011 r.

**RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI**

DLP-III-433-14/11

Pan

Piotr Zientarski

Przewodniczący Komisji Ustawodawczej

Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

W nawiązaniu do pisma Nr BPS/KU-034/1159/3/11 z dnia 8 lipca 2011 r., dotyczącego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe (druk senacki Nr 1259), uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

Przedłożony projekt Komisji Ustawodawczej Senatu nowelizacji ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.) ma służyć realizacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 marca 2011 r. (sygn.. akt P 7/09, OTK ZU 2011, seria A, nr 2 poz. 10). W orzeczeniu tym Trybunał Konstytucyjny uznał za niezgodny z art. 2, art. 32 ust. 1 zd. 1 i art. 76 Konstytucji przepis art. 95 ust. 1 Prawa bankowego, w zakresie, w którym przyznaje on – w związku z art. 244 § 1 i art. 252 Kodeksu postępowania cywilnego - charakter dokumentu urzędowego księgom rachunkowym banków i wyciągom z tych ksiąg w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych w postępowaniu cywilnym prowadzonym przeciwko konsumentom.

Jak wskazał w uzasadnieniu cytowanego wyroku Trybunał Konstytucyjny, w innych systemach prawnych nie przyznaje się szczególnej mocy dowodowej dokumentom wystawianym przez banki (ściślej – instytucje kredytowe). Nie ma wystarczającego uzasadnienia dla utrzymywania mocy dokumentu urzędowego ksiąg rachunkowych banku i wystawionych na ich podstawie wyciągów w stosunku do konsumentów, przede wszystkim dlatego, że utrudnia to przeprowadzenie dowodu

nieistnienia dochodzonego przez bank roszczenia bądź innej wysokości takiego roszczenia. Chodzi o tzw. dowód negatywny, tzn. wykazanie stanu przeciwnego niż wynika z treści dokumentu, co może być dokonane często jedynie z pewnym prawdopodobieństwem.

Propozycja Komisji Ustawodawczej Senatu RP pozbawia dokumenty bankowe statusu dokumentów urzędowych zarówno w odniesieniu do konsumentów jak i innych podmiotów, w tym przedsiębiorców.

Należy jednak wskazać, że propozycja Komisji Ustawodawczej Senatu RP wykracza poza zakres orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.

Trybunał Konstytucyjny uznał za niezgodną z wzorcami konstytucyjnymi tylko część normy prawnej wyrażonej w przepisie art. 95 ust. 1 Prawa bankowego, tj. nadającą moc prawną dokumentów urzędowych księgom rachunkowym banków oraz wyciągom sporządzonym na podstawie tych ksiąg w postępowaniu dowodowym w sprawach cywilnych prowadzonych wobec konsumenta, gdy znajdują do nich zastosowanie art. 244 § 1 i art. 252 Kodeksu postępowania cywilnego.

Natomiast art. 95 ust. 1 Prawa bankowego zawiera szerszą podmiotowo i przedmiotowo treść normatywną niż wynikająca z wyroku stwierdzającego jego niekonstytucyjność, zatem wydany wyrok ma charakter wyroku zakresowego.

W pierwszym rzędzie należy wskazać, że wyrok Trybunału odnosi się wyłącznie do ksiąg rachunkowych banku i wyciągów sporządzanych na podstawie tych ksiąg. Moc prawną dokumentów urzędowych zachowują wskazane w art. 95 ust. 1 Prawa bankowego inne oświadczenia podpisane przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych banków i opatrzone pieczęcią banku, jak również sporządzone w ten sposób pokwitowania odbioru należności w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych oraz ustanowionych na rzecz banku zabezpieczeń. Wszystkie tego rodzaju dokumenty nie tracą, w świetle orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, mocy prawnej dokumentów urzędowych i znaczenia, jakie nadaje takim dokumentom ustawodawca w poszczególnych dziedzinach prawa (np. cywilnym, administracyjnym czy karnym).

Zakres stwierdzenia niekonstytucyjności przepisu art. 95 ust. 1 Prawa bankowego odnosi się wyłącznie do postępowań cywilnych prowadzonych wobec konsumenta. Taki zakres przedmiotowo - podmiotowy oznacza, że księgi rachunkowe i wyciągi z ksiąg rachunkowych banku w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych mają w dalszym ciągu moc prawną dokumentu urzędowego w innych (niż cywilne) postępowaniach.

Ponadto przysługuje im moc prawna dokumentu urzędowego we wszystkich tych postępowaniach cywilnych, które będą prowadzone wobec podmiotu niebędącego konsumentem. Pojęcie konsumenta zostało zdefiniowane w art. 221 Kodeksu cywilnego. Z treści tego przepisu wynika, że za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

Z powyższego wynika, że zakres stosowania przepisu art. 95 ust. 1 Prawa bankowego w pozostałych obszarach stosunków społecznych mógłby pozostać nadal szeroki.

Godzi się podnieść, że zaproponowana przez Komisję Ustawodawczą Senatu RP nowelizacja przepisu art. 95 ust. 1 ustawy Prawo bankowe wywołuje wątpliwości w odniesieniu do postępowania wieczystoksięgowego, w szczególności w sprawach o wpis hipoteki. Podkreślić bowiem należy, iż wpisy hipotek do ksiąg wieczystych są dokonywane przez sądy na podstawie dokumentów posiadających szczególny walor prawny. W obowiązującym stanie normatywnym wpisy te są ujawniane w księgach w oparciu na dokumentach posiadających przymiot dokumentu urzędowego, tj. na podstawie: aktów notarialnych, orzeczeń sądowych, decyzji administracyjnych oraz dokumentów wydanych przez banki w trybie art. 95 ust. 1 Prawa bankowego. Wynika to z istoty i wagi wpisów ujawnianych w dziale IV księgi wieczystej. Dopuszczenie natomiast do sytuacji, w której podstawę wpisu hipoteki do księgi wieczystej stanowiłby w istocie prywatny dokument bankowy, a taki walor posiadałyby dokumenty, o których mowa art. 95 ust. 1 ustawy Prawo bankowe po proponowanej nowelizacji, powyższą regułą mogłoby naruszać.

Celowa natomiast wydaje się taka rekonstrukcja brzmienia art. 95 ust. 1 Prawa bankowego, która zmierzałaby do ścisłego zachowania zakresu przedmiotowego i podmiotowego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że wejście w życie projektowanej regulacji nie spowoduje skutków finansowych dla resortu sprawiedliwości.

Z pozdrowieniami

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Grzegorz Wąlejko
PODSEKRETARZ STANU